

REVIDERING AV DE RIKSOMFATTANDE MÅLEN FÖR OMRÅDESANVÄNDNINGEN**Preliminär arbets- och bedömningsplan**

Miljöministeriet har börjat bereda en revidering av de riksomfattande målen för områdesanvändningen. Syftet med beredningen är att statsrådet ska kunna fatta beslut om de reviderade målen våren 2017.

Revideringen gäller statsrådets beslut av den 30 november 2000 om de riksomfattande målen för områdesanvändningen, som delvis reviderades den 13 november 2008.

Förslaget till statsrådets beslut om de riksomfattande målen för områdesanvändningen bereds i enlighet med utvärderingen av hur markanvändnings- och bygglagen fungerar och riktlinjerna i regeringsprogrammet så att målen mer begränsat gäller de mest centrala nationella aspekterna och uttrycks mer precist och konkret än i dag.

Miljöministeriet bereder målen i samarbete och växelverkan med olika intressentgrupper. Revideringen innefattar en miljöbedömning och utarbetande av en miljörapport på det sätt som förutsätts i lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program. Myndigheter och allmänheten informeras om revideringen och bereds möjlighet att yttra sig och framföra åsikter i beredningens olika skeden.

I arbets- och bedömningsplanen beskrivs utgångspunkterna för, syftena med och beredningen av revideringen och miljöbedömningen. Planen kompletteras i takt med att arbetet fortskrider, och en uppdaterad version kommer att finnas på miljöministeriets webbplats på adressen www.ymparisto.fi/vat-uudistus.

1. De riksomfattande målen för områdesanvändningen

De riksomfattande målen för områdesanvändningen är en del av det system för planering av områdesanvändningen som avses i markanvändnings- och bygglagen (132/1999).

Med de riksomfattande målen för områdesanvändningen ger statsrådet riktlinjer för områdesanvändningen i nationellt betydelsefulla frågor så att det skapas förutsättningar för en god livsmiljö och så att en ekonomiskt, socialt, kulturellt och ekologiskt hållbar utveckling främjas i hela landet.

De riksomfattande målen för områdesanvändningen ska

- säkerställa att frågor som är nationellt betydelsefulla beaktas i planläggningen och i de statliga myndigheternas verksamhet
- främja ett föregripande och interaktivt myndighetssamarbete inom planläggningen
- främja genomförandet av internationella överenskommelser i Finland
- skapa förutsättningar för genomförande av riksomfattande projekt med avseende på områdesanvändningen

Målen kan enligt 22 § i markanvändnings- och bygglagen gälla ärenden som

- med tanke på regionstrukturen, områdesanvändningen eller trafik- eller energinätet är av internationell betydelse eller av betydelse för ett större område än ett landskap,
- har en betydande inverkan på det nationella kultur- eller naturarvet, eller
- har en nationellt betydande inverkan på den ekologiska hållbarheten, regionstrukturens ekonomi eller möjligheterna att undvika betydande miljöolägenheter.

Enligt 24 § i markanvändnings- och bygglagen ska målen beaktas och främjas i de statliga myndigheternas verksamhet, vid planeringen på landskapsnivå och i annan områdesplanering.

2. Statsrådets beslut från 2000 och 2008 revideras

Statsrådet beslutade om de riksomfattande målen för områdesanvändningen den 30 november 2000, och målen sågs delvis över den 13 november 2008. I beslutet är målen indelade i följande sex områden:

- fungerande regionstruktur,
- enhetligare samhällstruktur och kvalitet på livsmiljön,
- kultur- och naturarv, rekreation i det fria och naturresurser,
- fungerande förbindelsenät och energiförsörjning,
- specialfrågor i Helsingforsregionen och
- helheter av särskild betydelse som natur- och kulturmiljöer.

Beslutet reviderades delvis 2008 för att det skulle gå att svara på nya utmaningar inom områdesanvändningen, i synnerhet klimatförändringen. Under revideringen behandlades frågor som rörde samhällsstrukturen och trafikvolymerna i stadsregionerna, energifrågor inom områdesanvändningen, anpassningen till klimatförändringen samt frågor kring bostadsproduktion, trafik och markanvändning i Helsingforsregionen.

3. Revideringens bakgrund och syfte samt frågor som ska behandlas

Enligt den utvärdering som gjorts av hur markanvändnings- och bygglagen fungerar (Arviointi maankäyttö- ja rakennuslain toimivuudesta 2013. Suomen ympäristö 1/2014) upplevs de riksomfattande målen för områdesanvändningen vara nödvändiga och utgöra en fungerande del av systemet för planering av områdesanvändningen. Målen har, i enlighet med deras funktion, styrt områdesanvändningen i en hållbar riktning genom att främja och säkerställa att nationellt betydelsefulla frågor beaktas i planläggningen och i de statliga myndigheternas verksamhet. De riksomfattande målen för områdesanvändningen har fungerat som ett redskap för proaktiv styrning av planläggningen genom att de främjat och förtydligat det föregripande och interaktiva myndighetssamarbetet.

Enligt bedömningen av hur markanvändnings- och bygglagen fungerar är det med tanke på de riksomfattande målens funktion och effekt viktigt att de fortsättningsvis utvecklas och är uppdaterade. Nu när målen har varit i kraft i drygt 15 år är det nödvändigt att bedöma deras aktualitet och behovet av revidering genom att fästa särskild vikt vid behovet av riksomfattande styrning och en klar målformulering. Det gäller både enskilda mål och målen som helhet.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Juha Sipiläs regering ska styrningsmakten i fråga om de riksomfattande målen för områdesanvändningen tydliggöras för att öka kommunernas makt och ansvar när det gäller markanvändningen. I enlighet med regeringsprogrammet har förfarandet med fastställande av landskapsplaner och kom-

munernas gemensamma generalplaner frångåtts. Detta framhäver ytterligare vikten av föregripande och interaktivt myndighetssamarbete inom planläggningen, och de riksomfattande målen för områdesanvändningen ger en innehållslig grund för detta samarbete.

Förslaget till statsrådets beslut om de riksomfattande målen för områdesanvändningen bereds i enlighet med slutsatserna i utvärderingen av hur markanvändnings- och bygglagen fungerar och riktlinjerna i regeringsprogrammet så att målen mer begränsat gäller de mest centrala nationella aspekterna och uttrycks mer precist och konkret än i dag.

4. Huvudprinciper för beredningen

I markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (200/2005) föreskrivs om beredningen av riksomfattande mål för områdesanvändningen.

Statsrådet beslutar om de riksomfattande målen för områdesanvändningen. Före statsrådets behandling ska det överlämnas en redogörelse till riksdagen, eller så ska riksdagen på annat sätt beredas möjlighet att diskutera och ta ställning till de föreslagna målen.

Miljöministeriet ansvarar för beredningen i samarbete och växelverkan med andra ministerier, förbunden på landskapsnivå, kommunerna och andra berörda myndigheter och organisationer.

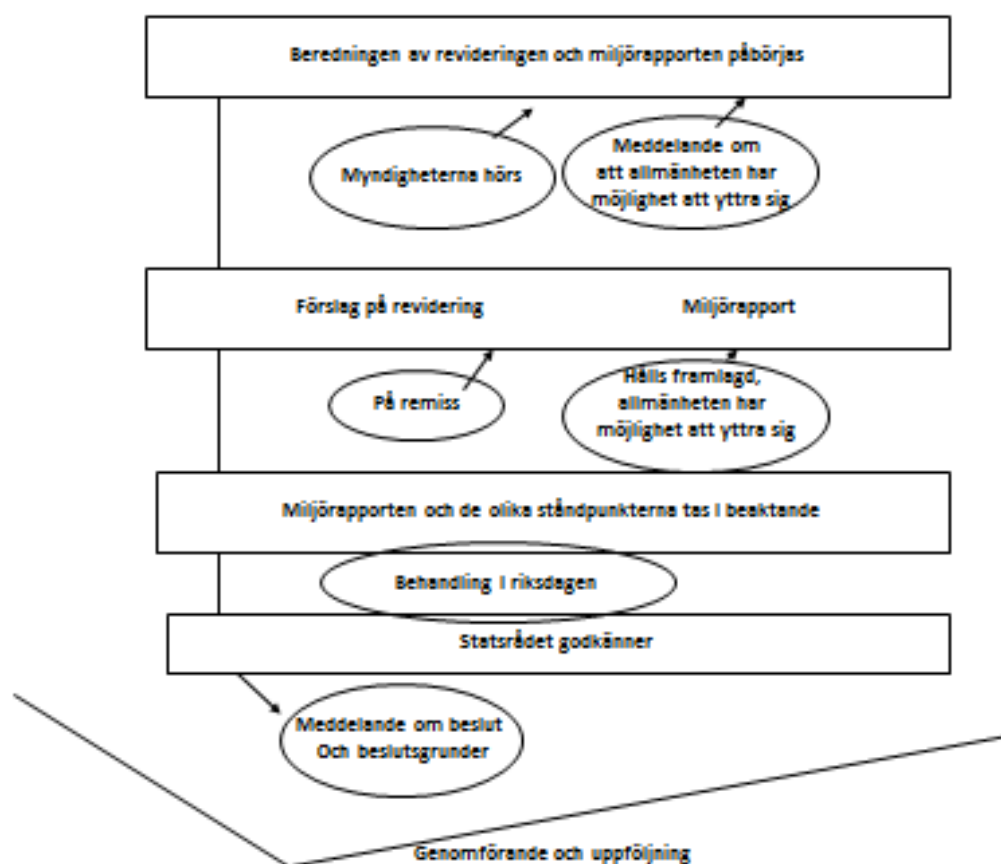
Beredningen av målen innefattar en miljöbedömning, och som en del av den ska en miljörapport utarbetas. Miljöbedömningen ska stödja beredningen av revideringen, beslutsfattandet, den offentliga debatten och hanteringen av eventuella motsättningar. Myndigheter, medborgare, organisationer och andra aktörer informeras om beredningens olika skeden och ges möjlighet att framföra sina åsikter och ståndpunkter.

Beredningens förlopp och möjligheter att påverka

I inledningsskedet finns det möjlighet att påverka utgångspunkterna för arbetet

Ett meddelande om att beredningen påbörjats publiceras i enlighet med förvaltningslagen (434/2003) genom en kungörelse i officiella tidningen samt på miljöministeriets anslagstavla och webbplats. I den preliminära arbets- och bedömningsplanen redogörs för utgångspunkterna för, syftena med och beredningen av revideringen och miljörapporten. Myndigheter och allmänheten bereds möjlighet att framföra sina åsikter i frågan under minst 30 dagar från det att kungörelsen om den påbörjade revideringen publicerats och den preliminära arbets- och bedömningsplanen lagts fram vid miljöministeriet och på ministeriets webbplats. I samband med att revideringen inleds ordnar miljöministeriet en tillställning för centrala intressentgrupper där utgångspunkterna för revideringen presenteras och intressentgrupperna får framföra synpunkter. Arbets- och bedömningsplanen kommer att uppdateras med utgångspunkt i den respons som ges.

Beredning och konsekvensbedömning

Under beredningen utarbetas ett förslag till mål. I inledningsskedet klarläggs målets principiella innehåll, dvs. vilka frågor det bör formuleras mål för. Revideringen utgår från 22 § i markanvändnings- och bygglagen, som redogör för de egenskaper som ligger till grund för bedömningen av ärendets nationella betydelse. På målformuleringen inverkar framför allt nuläget inom områdesanvändningen, utvecklingsutsikterna och utmaningarna i verksamhetsmiljön, olika sektors intressen på riksnivå och behoven att samordna dessa samt de internationella överenskommelser och kopplingar till fysisk planering i Europa som påverkar områdesanvändningen.

I den mer specifika målformuleringen utgår man från en samordning och konsekvensbedömning av målen. Målen och eventuella alternativ som finns beträffande dem utvärderas under beredningens gång ur följande perspektiv:

Verkningar för

- region- och samhällsstrukturen
- trafiken och samhällsförsörjningen
- naturresurserna och naturen
- landskapet, stadsbilden och kulturarvet
- människor och samhällen
- ekonomi och näringsliv
- planering och beslutsfattande

Konsekvensbedömningen är huvudsakligen kvalitativ. I arbetet bedöms både konsekvenserna av enskilda mål och de sammantagna konsekvenserna av hela måluppsättningen. Bedömningen är inriktad på de konsekvenser som uppstår om de aspekter som nämns i målen förverkligas. Som referensobjekt ("0-alternativ") används en situation

där de omständigheter som uttrycks i målet inte förändras, åtminstone inte i samma utsträckning som om målet förverkligades. Om möjligt tar man i jämförelsen hänsyn till nuläget i den fråga som målet avser och de utvecklingsriktningar som verkar sannolika. I beredningen bedöms vid behov även alternativa målformuleringar. I konsekvensbedömningen drar man nytta av tidigare miljökonsekvensbedömningar som utförts med utgångspunkt i statsrådets beslut om de riksomfattande målen för områdesanvändningen.

Miljöministeriet svarar för beredningen av de riksomfattande målen för områdesanvändningen. Beredningen styrs av en samarbetsgrupp tillsatt av miljöministeriet och med representanter från centrala intressentgrupper. Dessutom ordnas förhandlingar med intressentgrupper och enligt behov även diskussioner och bedömningstillfällen.

Det kommer att begäras utlåtanden om förslaget och miljörapporten, och allmänheten bereds möjlighet att framföra synpunkter

Under revideringen utarbetas ett förslag och samtidigt även en miljörapport. Ett separat utlåtande om förslaget och miljörapporten kommer i enlighet med 7 § i markanvändnings- och byggförordningen att begäras av 1) de ministerier, närings-, trafik- och miljöcentraler, förbund på landskapsnivå och andra myndigheter som saken berör, 2) de kommuner som saken i synnerhet berör och 3) de riksomfattande organisationer som är centrala med avseende på förslaget. Avsikten är att ordna en sammankomst för intressentgrupper med presentation av och diskussion om förslaget och miljörapporten.

Allmänheten bereds möjlighet att bekanta sig med förslaget och miljörapporten och framföra åsikter om dessa. Förslaget och miljörapporten hålls framlagda vid miljöministeriet och på ministeriets webbplats under minst 30 dagar. En kungörelse om att handlingen finns framlagd kommer i enlighet med förvaltningslagen att publiceras i den officiella tidningen samt på miljöministeriets anslagstavla och webbplats.

Meddelande om statsrådets beslut

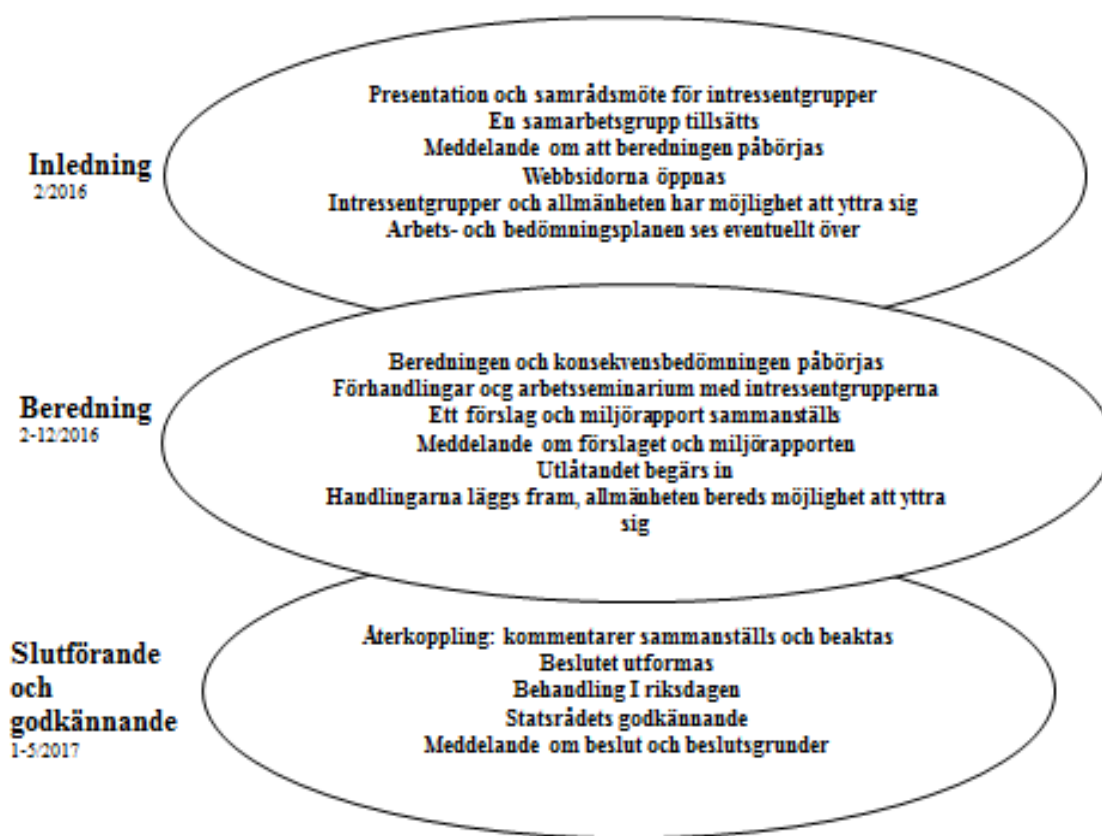
Förslaget kompletteras med hänsyn till miljörapporten och de ståndpunkter som framförts. Riksdagen bereds möjlighet att behandla revideringen genom den redogörelse som överlämnas i ärendet eller genom att man beslutar om ett annat förfarande i samråd med riksdagen. Efter detta fattar statsrådet beslut om revideringen vid sitt allmänna sammanträde. En kungörelse om beslutet och grunderna till det publiceras i enlighet med förvaltningslagen i den officiella tidningen samt på miljöministeriets anslagstavla och webbplats.

Genomförande och uppföljning

De riksomfattande målen för områdesanvändningen förverkligas inom ramen för de statliga myndigheternas verksamhet, vid planering på landskapsnivå och vid kommunal planläggning. Miljöministeriet verkar för att beslutet verkställs och följer upp att det är aktuellt. Miljöministeriet följer även den miljöpåverkan som genomförandet orsakar så att man vid behov kan vidta åtgärder för att förhindra och minska miljöolägenheter.

6. Preliminär tidtabell

Revideringen av de riksomfattande målen för områdesanvändningen ska enligt planerna beredas på så sätt att statsrådet kan fatta beslut i ärendet våren 2017.

7. Kontaktuppgifter och möjlighet att framföra synpunkter

Myndigheter och allmänheten bereds möjlighet att framföra åsikter som rör utgångspunkterna för, syftena med och beredningen av revideringen och miljörapporten. Kommentarer ska senast den 31.3.2016 sändas till miljöministeriet antingen per post på adressen Miljöministeriet, PB 35, 00023 Statsrådet eller per e-post på adressen kirjaamo.ym@ymparisto.fi.

Material som rör revideringen av de riksomfattande målen för områdesanvändningen finns på miljöministeriets webbplats på adressen www.ym.fi/vat-uudistus.

Ytterligare information ges vid behov av Timo Turunen, miljøråd (tfn 0295 250 303, e-post fornamn.efternamn@ymparisto.fi) och Juhana Rautiainen, specialsakkunnig (tfn 0295 250 143, e-post fornamn.efternamn@ymparisto.fi).